

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 497/2021 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att trygga att det finns tillräckligt med personal inom diagnostiska hälsovårdstjänster och att möjliggöra karriärvägar för den samt om att starta vetenskaplig högskoleutbildning vid Helsingfors universitet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 497/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Sari Sarkomaa /saml m.fl.:

Hur tryggar regeringen tillräckliga och jämlika möjligheter till vidareutbildning i Finland för ex-perter inom hälso- och sjukvårdens diagnostiska tjänster, bioanalytiker och röntgenskötare,

med vilka metoder främjar regeringen de diagnostiska hälso- och sjukvårdstjänsternas dragnings- och hållkraft, karriärutvecklingsmöjligheterna och arbetsförhållandena inom branschen,

vilka åtgärder vidtar regeringen för att återinleda magisterutbildningen i hälsovetenskaper inom diagnostiska tjänster och för att bevilja examensrätt till Helsingfors universitet och

hur beaktar man i undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets gemensamma utvecklingsprojekt för högskoleutbildning inom social- och hälsovårdsområdena utvecklingsbehoven inom utbildningen i diagnostiska hälsotjänster samt behovet för en tillväxtbransch inom den vetenskapliga högskoleutbildningen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Yrkeshögskolorna och universiteten har undervisnings- och forskningsfrihet när de utför sina uppgifter. Högskolorna ansvarar för innehållet i högskoleexamina. Högskolorna kan inom ramen för den nuvarande lagstiftningen inrikta högre yrkeshögskoleexamina, högre högskoleexamina, såsom magisterutbildning i hälsovetenskaper, samt specialiseringsutbildning till behovet av experter inom hälso- och sjukvårdstjänster, bioanalytiker och röntgenskötare. Dessutom ordnar högskolorna fortbildning. Även arbetsgivarna ansvarar för att utveckla personalens kompetens.

Lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) och dess bestämmelser om utbildnings-, forsknings- och utvecklingsverksamhet skapar förutsättningar för kompetensutveckling i välfärdsområdena och deras samarbetsområden. Med stöd av lagen om ordnande av social- och hälsovård ansvarar välfärdsområdet inom sitt område för utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamheten inom sitt uppgiftsområde med beaktande av de riksomfattande målen för social- och hälsovården.

I bedömningen av kompetens- och arbetskraftsbehovet inom social- och hälsovården och i utvecklingen av yrkeskompetensen ska välfärdsområdet samarbeta med universiteten och yrkeshögskolorna. Välfärdsområdet ska följa den yrkesmässiga utvecklingen hos personalen inom social- och hälsovården, inklusive personalen hos de privata serviceproducenter hos vilka välfärdsområdet upphandlar tjänster och se till att personalen inom social- och hälsovården i tillräcklig utsträckning deltar i fortbildningen inom sin egen bransch.

Närmare bestämmelser om fortbildningens innehåll, kvalitet, omfattning, ordnande, uppföljning och utvärdering får vid behov utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Utöver beredningen av välfärdsområdena inleder regeringen under ledning av social- och hälsovårdsministeriet ett tväradministrativt program för att trygga tillgången på social- och hälsovårdspersonal på både kort och lång sikt. De diagnostiska hälso- och sjukvårdstjänsterna som helhet och dess personal utgör en del av den ovan beskrivna social- och hälsovårdsreformen samt säkerställandet av tillgången på och kontinuiteten av kompetent personal.

Enligt 7 § 3 mom. (1172/2014) i universitetslagen (558/2009) utfärdas närmare bestämmelser om examina som avläggs vid universiteten, examensmålen, studiernas struktur och andra grunder för studierna samt om vilka examina som kan avläggas vid varje universitet (utbildningsansvar) genom förordning av statsrådet. Enligt samma lagrum utfärdas bestämmelser om den närmare fördelningen av utbildningsansvaret mellan universiteten genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, som bereds i samarbete med universiteten.

Universiteten kan inte inom de utbildningsområden som räknas upp i examensförordningen och förordningen om utbildningsansvar inleda studier som leder till lägre eller högre högskole-examen utan utbildningsansvar enligt bilagan till förordningen. Universitetets utbildningsansvar innebär också en skyldighet att ordna utbildning som leder till examen. Universiteten kan dock själva definiera vilka läroämnen eller utbildningsprogram de ordnar inom de utbildningsområden och de branscher som anges i examensförordningen eller förordningen om utbildningsansvar. Sålunda har universiteten möjlighet att inrikta kandidatexamen och magisterexamen i hälsovetenskaper på behovet av experter på diagnostiska tjänster redan inom ramen för den nuvarande lagstiftningen.

Som en del av förberedelserna inför avtalsperioden 2021–2024 gjorde Helsingfors universitet ett förslag om utbildningsansvaret för magister i hälsovetenskaper och doktor i hälsovetenskaper,

men inte om utbildningsansvaret för kandidater i hälsovetenskap. Statsrådets förordning utökade inte Helsingfors universitets utbildningsansvar för magister- och doktorsexamen i hälsovetenskaper. Motiveringen var att Helsingfors universitets förslag om utbildningsansvar för magister i hälsovetenskaper och doktor i hälsovetenskaper utgjorde ett undantag från den nuvarande regleringen av utbildningsansvar, som grundar sig på att utbildning som leder till högre högskoleexamen inte kan ordnas utan att universitetet också ordnar utbildning som leder till lägre högskoleexamen inom samma utbildningsområde. Frågan om ett universitet eller vissa universitet kan profilera sig enbart som producenter av magisterutbildning är mycket viktig ur en utbildningspolitisk synvinkel och kan inte lösas enbart i fråga om ett enskilt universitets förslag om ett enskilt utbildningsområde. I fråga om det hälsovetenskapliga utbildningsområdet bör man också beakta yrkeshögskolornas och de där avlagda examinas ställning på arbetsmarknaden.

Som en del av programmet för hållbar tillväxt har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att granska strukturen för regleringen av utbildningsansvaret. I detta sammanhang kan man granska på vilket sätt det är ändamålsenligt att definiera utbildningsansvaret för att tillgodose framtidens behov.

Målet med undervisnings- och kulturministeriets och social- och hälsovårdsministeriets gemensamma utvecklingsprojekt för högskoleutbildningen inom social- och hälsovården är att inleda en granskning av behoven av utbildning som kompletterar högskoleexamen inom olika branscher 2021.

Helsingfors 6.10.2021

Forsknings- och kulturminister Antti Kurvinen